

**RAHVUSVAHELISTE JA EUROOPA STANDARDITE
ÜLEVÕTT EESTI STANDARDITEKS**

**Adoption of International and European Standards as
Estonian Standards**

EESTI STANDARDIKESKUSE JUHENDI EESSÕNA

See Eesti Standardikeskuse juhend on

- juhendi EVS JUHEND 5:2016 uustöötlus;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2019. aasta oktoobrikuu numbris.

Juhendi EVS JUHEND 5:2019 „Rahvusvaheliste ja Euroopa standardite ülevõtt Eesti standarditeks“ on Euroopa ja rahvusvaheliste standardimisorganisatsioonide juhendite alusel koostanud standardiosakond ning see on kasutamiseks rahvusvaheliste ja Euroopa standardite ülevõtmisel Eesti standarditeks.

Peamised muudatused võrreldes juhendi 2016. a väljaandega on järgmised:

- kirjeldatud detailsemalt Euroopa standardite ülevõttu jõustumisteate meetodil;
- täpsustatud vastavusastme näitamist rahvusvahelise standardi ülevõtu korral;
- täpsustatud arvamusküsitluse kestust.

Lisaks ühtlustatud sõnastusi juhendis EVS JUHEND 2:2018 kasutatuga.

ICS 01.120

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

1	KÄSITLUSALA.....	4
2	NORMIVIITED	4
3	TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	4
4	ÜLDIST	5
5	VASTAVUSASTMED	5
6	EUROOPA STANDARDITE ÜLEVÕTT.....	6
6.1	Üldnõuded.....	6
	Jõustumisteate meetod (ingl <i>reproduction method</i>).....	7
6.2	Standardi jõustumisteate meetodil ülevõtt.....	7
6.3	Ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine.....	7
6.4	Jõustumisteate meetodil ülevõetava Euroopa standardi kinnitamine Eesti standardina ja sellega konfliktse(te) standardi(te) tühistamine	9
6.5	Standardi avaldamine ja levitamine.....	9
	Tõlkemeetod (ingl <i>translation method</i>).....	9
6.6	Üldnõuded.....	9
7	RAHVUSVAHELISTE STANDARDITE ÜLEVÕTT.....	9
7.1	Üldnõuded.....	9
	Ümbertrüki meetod (ingl <i>reprinting method</i>).....	10
7.2	Standardi ümbertrüki meetodil ülevõtuks koostamisettepaneku esitamine.....	10
7.3	Koostamisettepaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses	10
7.4	Kavandi koostamise ettevalmistamine	11
7.5	Kavandi koostamine	11
7.6	Standardi kavandi arvamusküsitlus	12
7.7	Standardi ümbertrüki meetodil kinnitamine ja sellega konfliktse(te) standardi(te) tühistamine	13
7.8	Standardi avaldamine ja levitamine.....	13
	Tõlkemeetod (ingl <i>translation method</i>).....	13
7.9	Üldnõuded.....	13
8	ÜLEVÕETUD STANDARDITE PERIOODILINE ÜLEVAATUS	14
9	ÜLEVÕETUD STANDARDITE UUSTÖÖTLUS, MUUDATUS JA TÜHISTAMINE.....	14
9.1	Uustöötlus ja muudatus.....	14
9.2	Ülevõetud Euroopa standardi tühistamine.....	14
9.3	Ülevõetud rahvusvahelise standardi tühistamine	14
	Kirjandus.....	16

1 KÄSITLUSALA

See juhend käsitleb Euroopa ja rahvusvaheliste standardite Eesti standardiks ülevõtu meetodeid, vastavusastme määramist ning näitamist.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt loetletud dokumendid, mille kohta on juhendis esitatud normiviited, on kas tervenisti või osaliselt vajalikud selle juhendi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EVS-EN 45020:2008. Standardimine ja standardimisega seotud tegevused. Põhisõnavara

EVS JUHEND 2. Eesti standardi ja EVS-i standardilaadse dokumendi koostamine

EVS JUHEND 4. Eesti standardi ja standardilaadse dokumendi ülesehitus, sõnastus ja vormistus

CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 3: Principles and rules for the structure and drafting of CEN and CENELEC documents

ISO/IEC Guide 21-1. Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 1: Adoption of International Standards

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Juhendi rakendamisel kasutatakse juhendis EVS JUHEND 4, standardis EVS-EN 45020:2008 ning allpool esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

oluline tehniline kõrvalekalle (*major technical deviation*)

tehniline erinevus, mille tagajärjel tekib vastuolu Eesti standardi ja ülevõetava standardi vahel

3.2

ebaoluline tehniline kõrvalekalle (*minor technical deviation*)

tehniline erinevus, mis ei tekita vastuolu Eesti standardi ja ülevõetava standardi vahel

3.3

toimetuslik muudatus (*editorial change*)

muudatus, mis ei avalda mõju standardi tehnilisele sisule

Toimetuslikud muudatused on

- punkti asendamine komaga kümnendmurrus;
- trükivea või leheküljenumbri parandus;
- ühes või mitmes keeles esitatud teksti väljajätmine mitmekeelsest standardist;
- rahvusvahelise või Euroopa standardi avaldatud muudatuste (ingl *Amendment*; lühend Amd või A1, A2 jne) või paranduste (ingl *Corrigendum*; lühend Cor või AC) sisseviimine avaldatava Eesti standardi teksti;
- standardi pealkirja muutmine juba olemasoleva Eesti standardisarja pealkirjadega vastavusse viimiseks;
- viite „see rahvusvaheline standard“ asendamine viitega „see Eesti standard“ või „see Eesti standardiks üle võetud rahvusvaheline/Euroopa standard“;

- üksiksõnade ja fraaside asendamine sünonüümidega, mis vastavad paremini eesti keele kasutusele;
- selgituse lisamine (ilma tehnilist sisu muutmata) seal, kus algteksti võidakse valesti mõista (Eesti standardi märkus);
- rahvusliku teabe lisamine (Eesti standardi teatmelisa), mis ei muuda ülevõetava standardi sisu;
- parameetrite ümberarvutatud väärtuste lisamine, kui ülevõetavas standardis on kasutatud teistsugust mõõtühikute süsteemi;
- kakskeelses standardis ühise tabeli kakskeelsete pealkirjade või ühise joonise kakskeelsete allkirjade ja selgitavate andmete kasutamine;
- rahvusvaheliste standardite ülevõtmisel üle võetava standardi tiitellehe (põhjendatud vajaduse korral ka eessõna, sisukorra ja sissejuhatuse) Eesti standardist väljajätmine.

3.4

pööratavuse põhimõte (*vice versa principle*)

kõike, mida saab aktsepteerida ülevõetava standardi alusel, saab aktsepteerida ka Eesti standardi alusel ning vastupidi, mistõttu vastavus Eesti standardile tähendab samal ajal ka vastavust selle aluseks olnud ülevõetud standardile

3.5

ülesehitus (*structure*)

peatükkide, jaotiste, lõikude, tabelite, jooniste ja lisade paigutus standardis

4 ÜLDIST

4.1 Rahvusvaheliste ja Euroopa standardimisorganisatsioonide liikmesuse tõttu on Eesti Standardikeskusel (edaspidi lühendatult EVS) õigus nende organisatsioonide standardeid (edaspidi rahvusvahelised ja Euroopa standardid) üle võtta Eesti standarditeks.

4.2 Euroopa standardimisorganisatsioonide CEN-i ja CENELEC-i liikmesuse tõttu on EVS-il kohustus kokku lepitud aja jooksul teavitada avalikkust iga Euroopa standardi olemasolust, kinnitada kõik Euroopa standardid identsete Eesti standarditena ja tühistada nendega vastuolus olevad Eesti standardid (nii algupärased kui ka ülevõetud standardid).

4.3 Algatus Euroopa või rahvusvahelise standardi ülevõtuks võib tulla standardimisala tehniliselt komiteelt (EVS/TK), projektkomiteelt (EVS/PK) või mis tahes Eestis registreeritud äriühingult (ettevõttelt), riigi- või teadusasutuselt, tegevusalaühenduselt jne või üksikisikult.

4.4 Eesti standardi ülesehitus, sõnastus ja vormistus on esitatud juhendis EVS JUHEND 4.

5 VASTAVUSASTMED

5.1 Eesti standardi koostamisprotsessis tuleb seda võrrelda ülevõetava standardiga ja määrata nendevaheline vastavusaste, lähtudes juhendites ISO/IEC Guide 21-1 ja CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 3 toodud põhimõtetest. Võrreldakse jaotiste kaupa, selgitades välja olulised ja ebaolulised kõrvalekalded.

5.2 Ülevõetava rahvusvahelise või Euroopa standardi suhtes võib võrreldav Eesti standard vastavusastme poolest olla:

- a) **identne**, kui Eesti standard on ülevõetava standardiga tehnilise sisu, ülesehituse ja sõnastuse poolest samane või on selle identne tõlge. Identse standardis võivad olla ülevõetava standardiga võrreldes üksnes toimetuslikud muudatused. Pööratavuse põhimõte on identse standardi puhul täidetud;

- b) **modifitseeritud**, kui Eesti standardil on ülevõetava standardiga sama ülesehitus, kuid ta sisaldab kõrvalekaldeid, mis on selgesti määratletud ja mille kohta antakse selgitus. Ülesehituse erinevus on lubatav juhul, kui see ei muuda standardite võrdlemist märgatavalt keerulisemaks. Pööratavuse põhimõtte ei ole modifitseeritud standardi puhul täidetud.

Modifitseeritud standardi erinevused võivad avalduda järgmisel viisil:

- Eesti standard ei sisalda kõiki ülevõetavas standardis toodud nõudeid või on Eesti standardi nõuded madalamad kui ülevõetavas standardis jne;
 - Eesti standard sisaldab lisaaspekte või -tüüpe või on Eesti standardis esitatud nõuded kõrgemad kui ülevõetavas standardis jne;
 - Eesti standard kattub ülevõetava standardiga osaliselt, st osa Eesti standardist võib olla identne mingi osaga ülevõetavast standardist, kuid kummaski standardis võib olla nõudeid, mis teises puuduvad;
 - Eesti standard esitab ülevõetava standardiga võrreldes samaväärse sätte, mida kasutada alternatiivina ülevõetavas standardis esitatud sättele;
- c) **mitteekvivalentne**, st Eesti standard ei vasta tehnilise sisu ega ülesehituse poolest ülevõetavale standardile ja erinevused pole selgesti määratletud või sisaldab Eesti standard üksnes väheseid või ebaolulisi ülevõetava standardi sätteid.

6 EUROOPA STANDARDITE ÜLEVÕTT

6.1 Üldnõuded

6.1.1 Euroopa standardi ülevõtu korral peab Eesti standard olema vastavusastme poolest ülevõetava standardiga identne. Lubatud on teatmelised rahvuslikud lisad standardi rakendamise lihtsustamiseks.

MÄRKUS Euroopa standardite koostamine ja muutmine toimub Euroopa standardimisorganisatsioonide kehtestatud protseduuride järgi, mis on sätestatud nende organisatsioonide sisereeglistikus CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2.

6.1.2 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks peab igal ülevõetaval standardil olema omaette tiitelleht ja eessõna. Kui ülevõetava standardi muudatus(ed) ei ole konsolideeritud ülevõetavasse standardisse (st ei ole koostatud uut tervikteksti), tuleb muudatus(t)e avaldamisel lähtuda standardi avaldamise tingimustest ning koostada eraldiseisev tiitelleht ja eessõna.

6.1.3 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks ei muudeta ülevõetava standardi numbrit.

6.1.4 Euroopa standardite ülevõtt Eesti standardiks on võimalik mitte-eestikeelsena, enamasti ingliskeelsena jõustumisteate meetodil ja eestikeelsena tõlkemeetodil.

6.1.5 Eesti standardiks saab jõustumisteate meetodil ja tõlkemeetodil üle võtta Euroopa standardina kinnitatud ning kehtivaid standardeid. Eesti standardina mitteavaldatud kehtetu Euroopa standardi või Euroopa standardina mitteavaldatud Euroopa standardikavandi, mille koostamisest Euroopa standardina on loobutud, ülevõtt toimub algsel standardi koostamisprotsessi kaudu.

Jõustumisteate meetod (ingl *reproduction method*)

6.2 Standardi jõustumisteate meetodil ülevõtt

6.2.1 Euroopa standardimisorganisatsioonide liikmesuse reeglite tõttu algatab EVS kõigi Euroopa standardimisorganisatsioonides koostatud Euroopa standardikavandite jõustumisteate meetodil ülevõtu Eesti standardiks.

6.2.2 EVS avaldab EVS Teatajas teate Euroopa standardikavandi arvamusküsitlusele esitamise kohta, kus tuuakse ära teave, kuidas saab kavandiga tutvuda ning kuhu ja mis kuupäevaks esitada oma arvamus.

MÄRKUS Eriti oodatud on teave selle kohta, kui Euroopa standardikavandit ei peaks esitatud sõnastuses vastu võtma Eesti standardina (nt vastuolu Eesti õigusaktidega, pole Eestis rakendatav jt põhjused) või võiks olla vajalik ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine.

6.2.3 EVS teeb arvamusküsitlusel oleva kavandi kättesaadavaks EVS-i kommenteerimisportaali vahendusel.

MÄRKUS Kommenteerimisportaal asub veebilehel www.evs.ee/kommenteerimisportaal.

6.2.4 Kavandi arvamusküsitluse periood on 60 päeva alates jaotises 6.2.2 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas. Korduva arvamusküsitluse periood on 30 päeva alates jaotises 6.2.2 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas.

6.2.5 Arvamusküsitluse lõppedes koostab EVS vormikohase arvamuste kokkuvõtte. Sisuliste arvamuste ja ettepanekute laekumisel edastab EVS need käsitlemiseks vastavale EVS-i tehnilisele komiteele või projektkomiteele. Iga arvamuse korral näidatakse, kas seda on arvestatud või mitte, põhjendades sealjuures osalist arvestamist ja mittearvestamist. Komitee puudumisel korraldab laekunud arvamuste käsitlemise EVS, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega.

Kavandi sisu kohta Eesti arvamus kujundamiseks tuleb kõikide arvamus avaldajate vahel saavutada konsensus. Arvamusi, mille kohta konsensust ei saavutata, ei saa käsitleda Eesti seisukohana. Arvamuste kokkuvõtte koos otsustega ettepanekute arvestamise puhul saadetakse arvamust avaldanutele.

MÄRKUS Vastuoluliste märkuste ja ettepanekute korral, mille puhul ei saavutata konsensust e-kirja teel, on soovitatav korraldada koosolek, kuhu kutsutakse kõik, kes kavandi kohta arvamust esitasid.

6.2.6 EVS edastab konsensuse saavutanud kommentaarid Euroopa standardimisorganisatsiooni, võttes arvesse Euroopa standardi koostamisetappi.

6.3 Ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine

6.3.1 Kui Euroopa standardi ülevõtmiseks tuleks koostada teatmelisi rahvuslikke lisasid või kõrvalekaldeid, tuleb EVS-ile vastava teatmelisa koostamiseks esitada vormikohane koostamissetpanek.

MÄRKUS 1 Vorm on leitav EVS-i veebilehelt.

MÄRKUS 2 Lisa koostamise ettepaneku esitab üldjuhul vastava ala tehniline komitee. Väljaspool tehnilist komiteed algatatud ettepanekud esitatakse EVS-ile kas vastava ala tehnilise komitee kaudu või otse. Juhul kui puudub vastav tehniline komitee või pole teavet selle olemasolu kohta, esitatakse ettepanek otse EVS-ile.

Ettepaneku esitamisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et oleks võimalikult täpselt ja arusaadavalt/ühemõtteliselt esitatud

— ülevõetava standardi tähis;

- lühikirjeldus, mida (rahvuslikke lisasid või kõrvalekaldeid) soovitakse jõustumisteate meetodil ülevõetavale standardile lisada;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajaduse põhjendus;
- kasutusala(d) (võimalikud kasutajad ja hulk);
- milliseid kehtivaid Eesti standardeid ja standardilaadseid dokumente tuleks kavandatava standardi tõttu muuta või tühistada;
- ettepaneku esitaja kontaktandmed.

Ühte standardisarja kuuluvaid standardeid puudutava koostamisetpaneku võib vormistada samale vormile.

6.3.2 EVS registreerib saabunud ettepaneku ja kontrollib

- ülevõetava standardi kehtivust või selle eeldatavat jõustumist Euroopa standardina;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajaduse põhjendust ja lubatavust;
- viidatud tühistamist vajavate standardite kehtivust.

6.3.3 Kui koostamisetpanek esitatakse EVS-ile komiteeväliselt, kontrollib EVS, kas ülevõetava standardi käsitusala kuulub mõne olemasoleva tehnilise komitee või projektkomitee pädevusse. Juhul kui vastav tehniline komitee või projektkomitee on olemas, suunatakse koostamisetpanek sellele seisukoha võtmiseks.

6.3.4 Sõltuvalt Euroopa standardi valmimise etapist koostamisetpaneku esitamise hetkel ja rahvuslike teatmelisade koostamise vajadusest arutavad ettepaneku esitaja, asjakohane EVS-i komitee ja EVS-i esindaja läbi edasise töö korraldamise.

6.3.5 Rahvusliku teatmelisa või kõrvalekalde kavandi koostab asjakohane standardimisala tehniline komitee või projektkomitee. Kui vastav EVS-i komitee puudub, otsustab teatmelisa kavandi koostamiseks vajaliku töörühma moodustamise EVS, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega.

6.3.6 Teatmelisa või kõrvalekalde koostamisel tuleb lähtuda koostamisetpanekust ja Euroopa ning rahvusvahelistest standardimis põhimõtetest. Lisa võib sisaldada ainult standardi kasutamist kergendavat teavet ning ei tohi olla vastuolus ülevõetava standardi sätetega ega neid tühistada. Samuti ei tohi see olla vastuolus selle ala rahvusvaheliste, Euroopa ja Eesti standarditega ega koostamisel olevate standardikavanditega.

6.3.7 Tehniline komitee või projektkomitee või selle puudumisel EVS kontrollib, kas rahvusliku teatmelisa või kõrvalekalde kavand vastab

- koostamisetpanekule;
- jaotise 6.3.6 nõuetele;
- kehtivate õigusaktide nõuetele;
- kehtivatele vormistusnõuetele.

Kui kavand vastab nõuetele, kiidab tehniline komitee, projektkomitee või selle koostamiseks moodustatud töörühm kavandi heaks.

6.3.8 Kui tehniline komitee, projektkomitee või kavandi koostamiseks moodustatud töörühm on kavandi heaks kiitnud, esitatakse see EVS-ile edasiseks käsitlemiseks: rahvusliku lisa kavandi korral avaldamiseks koos jõustumisteate meetodil ülevõetava Euroopa standardiga ning kõrvalekalde kavandi korral teabe edastamiseks Euroopa standardimisorganisatsiooni.

6.4 Jõustumisteate meetodil ülevõetava Euroopa standardi kinnitamine Eesti standardina ja sellega konfliktse(te) standardi(te) tühistamine

6.4.1 EVS kontrollib kinnitamiseks ja avaldamiseks esitatud kavandi vastavust asjakohastele EVS-i juhenditele ning kui kavand sisaldab endas jaotises 6.3 nimetatud teatmelisasid või kõrvalekaldeid, siis sisu kohta konsensuse saavutamist (komitee või töörühma heakskiit) ja seda, kas avaldamise kohta puuduvad lahendamata kaebused.

Kavandi kohta laekunud kaebust (kaebuseid) analüüsib, menetleb ja lahendab EVS enne kavandi kinnitamist, kaasates selleks vajaduse korral lisaeksperte (nt tehniline ekspert, jurist vms). Kaebuse lõpliku lahendusotsuse teeb EVS-i tegevdirektor.

6.4.2 EVS korraldab kavandi lõpliku toimetamise, misjärel kinnitab EVS-i tegevdirektor selle Eesti standardina ja tühistab sellega konfliktse(d) Eesti standardi(d).

MÄRKUS Konfliktsete Eesti standardid on tavapäraselt ülevõetava Euroopa standardi poolt asendatavaid Euroopa standardeid ülevõtvad Eesti standardid, aga ka kattuva käsitlusalaga algupärased Eesti standardid või Eesti standardiks üle võetud rahvusvahelised standardid.

6.5 Standardi avaldamine ja levitamine

6.5.1 Teade standardi kinnitamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse avaldatuks ja kehtivaks EVS Teataja avaldamisel.

6.5.2 Eesti standardite levitamine toimub EVS-i avaldatud levitamisereeglite järgi.

Tõlkemeetod (ingl *translation method*)

6.6 Üldnõuded

6.6.1 Euroopa standardite tõlkemeetodil ülevõtt Eesti standardiks (koostamisetpanek, käsitlemine komitee(de)s, kommenteerimisperiod jne) toimub juhendi EVS JUHEND 2 järgi ning vormistamine juhendis EVS JUHEND 4 toodud nõuete järgi.

MÄRKUS Euroopa standardi avaldamine ühel ajal nii eesti- kui ka ingliskeelse Eesti standardina on võimalik olukorras, kus mõlemas keeles tekstid on avaldamiseks valmis enne Euroopa standardimisorganisatsioonis kokku lepitud standardi hiliseimat Eesti standardina avaldamise kuupäeva.

6.6.2 Tõlkemeetodil üle võetud standardil on sama staatus mis jõustumisteate meetodil üle võetud Eesti standardil.

7 RAHVUSVAHELISTE STANDARDITE ÜLEVÕTT

7.1 Üldnõuded

7.1.1 Rahvusvahelist standardit saab lugeda Eesti standardiks ülevõetuks ainult siis, kui vastav Eesti standard on sellega võrreldes kas identne või modifitseeritud. Mitteekvivalentse vastavusastme korral ei saa nimetada rahvusvahelist standardit ülevõetuks ja sel juhul toimub Eesti standardi koostamine algupärase standardi koostamisprotsessi kaudu.

MÄRKUS Rahvusvahelise standardi identsel ülevõtul Eesti standardiks on lubatud teatmelised rahvuslikud lisad standardi rakendamise lihtsustamiseks.

7.1.2 Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks ei muudeta Eesti standardiks ülevõetava rahvusvahelise standardi numbrit ning Eesti standardi tiitellehel näidatakse ülevõetud rahvusvahelise standardi tähis. Rahvusvahelise standardi modifitseerituna ülevõtu korral lisatakse Eesti standardi tähises rahvusvahelise standardi numbri lõppu „-MOD“ (nt EVS-ISO 98765-MOD:2019). Eesti standardi tiitellehel näidatakse rahvusvahelise standardi tähis koos vastavusastmega (vt jaotis 5.2).

7.1.3 Rahvusvaheliste standardite ülevõtt Eesti standardiks on võimalik mitte-eestikeelsena, enamasti ingliskeelsena ümbertrüki meetodil ja eestikeelsena tõlkemeetodil.

7.1.4 Eesti standardiks saab ümbertrüki meetodil ja tõlkemeetodil üle võtta rahvusvahelise standardina kinnitatud ning kehtivaid standardeid.

MÄRKUS Rahvusvahelise standardi ümbertrüki või tõlkemeetodil ülevõtu Eesti standardiks võib algatada ka rahvusvahelise standardi kavandi etapis, kuid seda ei saa Eesti standardina kinnitada enne aluseks oleva rahvusvahelise standardi kinnitamist rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis.

7.1.5 Rahvusvahelist standardit saab üle võtta vaid juhul, kui kattuva käsitusala Euroopa standard puudub ja kui selle koostamist pole ette näha. Kattuva käsitusala Eesti algupärane standard tuleb rahvusvahelise standardi ülevõtul tühistada.

Ümbertrüki meetod (ingl *reprinting method*)

7.2 Standardi ümbertrüki meetodil ülevõtuks koostamisetpaneku esitamine

7.2.1 Rahvusvahelise standardi ümbertrüki meetodil Eesti standardiks üle võtmiseks tuleb EVS-ile esitada vormikohane ettepanek.

MÄRKUS 1 Vorm on kättesaadav EVS-i veebilehelt.

MÄRKUS 2 Üldjuhul esitab ettepaneku rahvusvahelise standardi ümbertrüki meetodil üle võtmiseks vastava ala tehniline komitee. Väljaspool tehnilist komiteed algatatud ettepanekud esitatakse EVS-ile kas vastava ala tehnilise komitee kaudu või otse. Juhul kui puudub vastav tehniline komitee või pole teavet selle olemasolu kohta, esitatakse ettepanek otse EVS-ile.

7.2.2 Rahvusvahelise standardi ümbertrüki meetodil üle võtmise ettepaneku esitamisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et oleks võimalikult täpselt ja arusaadavalt/ühemõtteliselt esitatud

- ülevõetava standardi tähis;
- pealkiri nii eesti kui ka inglise keeles;
- käsitusala eesti keeles;
- ülevõtu vajaduse põhjendus ja rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajadus;
- kasutusala(d) (võimalikud kasutajad ja hulk);
- milliseid kehtivaid Eesti standardeid ja standardilaadseid dokumente tuleks kavandatava standardi tõttu muuta või tühistada;
- ettepaneku esitaja kontaktandmed.

Ühte standardisarja kuuluvaid standardeid puudutava koostamisetpaneku võib vormistada samale vormile.

7.3 Koostamisetpaneku käsitlemine Eesti Standardikeskuses

7.3.1 EVS registreerib saabunud ettepaneku ja kontrollib

- kas on võimalik koostada esitatud käsitusala Eesti standardit (vt jaotis 7.1.5);
- kattuva käsitusala Eesti standardi koostamisetpaneku mitteolemasolu;
- ülevõetava standardi kehtivust või selle eeldatavat jõustumist rahvusvahelise standardina;
- rahvuslike lisade või kõrvalekallete koostamise vajadust;
- ülevõetava standardi uusversiooni, muudatus(t)e, parandus(t)e või tühistamisetpaneku olemasolu;
- viidatud tühistamist vajavate standardite kehtivust.

7.3.2 Kui koostamisetpanek esitatakse EVS-ile komiteeväliselt, kontrollib EVS, kas ülevõetava standardi käsitusala kuulub mõne olemasoleva tehnilise komitee või projektkomitee pädevusse. Juhul kui vastav tehniline komitee või projektkomitee on olemas, suunatakse koostamisetpanek sellele kontrollimiseks ja seisukoha võtmiseks. Kui vastav komitee puudub, kontrollib koostamisetpaneku vastavust jaotise 7.3.1 nõuetele EVS.

7.4 Kavandi koostamise ettevalmistamine

7.4.1 Sõltuvalt rahvusvahelise standardi valmimise etapist koostamisetpaneku esitamise hetkel, rahvuslike teatmelisade koostamise vajadusest ja standardi ülevõtmise vastavusastmest arutavad ettepaneku esitaja, asjakohane EVS-i komitee ja EVS-i esindaja läbi edasise töö korraldamise.

7.4.2 Elektrotehnika valdkonna rahvusvaheliste standardite ülevõtu algatamisest teavitab EVS Euroopa Elektrotehnika Standardimiskomiteed (CENELEC) kehtestatud korra järgi.

7.4.3 EVS annab projektile tähise ja lisab koostatava/ülevõetava standardi kohta kirje standardimisprogrammi.

7.4.4 Kavandi, mille kavandatav vastavusaste ülevõetava rahvusvahelise standardi suhtes on „modifitseeritud“, koostab asjakohane standardimisala tehniline komitee või projektkomitee. Kui vastav EVS-i komitee puudub, otsustab kavandi koostamiseks vajaliku töörühma moodustamise EVS, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega.

7.4.5 Kavandi koostamine olukorras, kus ülevõetava rahvusvahelise standardi vastavusaste on koostatava Eesti standardi suhtes identne, lepib EVS kavandi koostamises kokku asjakohase EVS-i komiteega või selle puudumisel ettepaneku esitajaga.

7.5 Kavandi koostamine

7.5.1 Kavandi koostamisel tuleb lähtuda koostamisetpanekust ja rahvusvahelistest standardimis põhimõtetest. Kavand ei tohi olla vastuolus selle ala Euroopa ja Eesti standarditega, mida ei ole kavas tühistada kavandi standardina jõustumisel, ega koostamisel olevate standardikavanditega. Samuti tuleb järgida, et koostatav kavand vastaks soovitavale vastavusastmele (vt jaotis 5.2).

7.5.2 Ümbertrüki meetodil ülevõtu puhul trükitakse ülevõetava standardi tekst täielikult ümber. Kui ülevõetavale standardile on ülevõtmise hetkeks avaldatud muudatusi ja/või parandusi, tuleb need Eesti standardisse sisse viia ning standardi Eesti eessõnas nendele viidata.

7.5.3 Vajaduse korral (juba olemasoleva Eesti standardisarja pealkirjadega vastavusse viimiseks) võib Eesti standardi pealkiri erineda ülevõetava standardi pealkirjast.

7.5.4 Tehniline komitee või projektkomitee või selle puudumisel EVS kontrollib, kas kavand vastab

- koostamisetpanekule;
- soovitud vastavusastmele;

- kehtivate õigusaktide nõuetele;
- kehtivatele vormistusnõuetele.

Kui kavand vastab nõuetele, kiidab tehniline komitee, projektkomitee või selle koostamiseks moodustatud töörühm kavandi heaks.

7.5.5 Kui tehniline komitee, projektkomitee või kavandi koostamiseks moodustatud töörühm on kavandi heaks kiitnud, esitatakse see EVS-ile avaliku arvamusküsitluse korraldamiseks.

7.6 Standardi kavandi arvamusküsitlus

7.6.1 EVS avaldab EVS Teatajas teate arvamusküsitlusele esitamise kohta, kus tuuakse ära teave, kuidas saab kavandiga tutvuda ning kuhu ja mis kuupäevaks oma arvamus esitada.

MÄRKUS Eriti oodatud on teave selle kohta, kui standardikavandit ei peaks esitatud sõnastuses vastu võtma Eesti standardina (nt vastuolu Eesti õigusaktidega, pole Eestis rakendatav jt põhjused) või võiks olla vajalik ülevõetavale standardile teatmelisade või kõrvalekallete koostamine.

7.6.2 EVS teeb arvamusküsitlusel oleva kavandi kättesaadavaks EVS-i kommenteerimisportaali vahendusel.

MÄRKUS Kommenteerimisportaal asub veebilehel www.evs.ee/kommenteerimisportaal.

7.6.3 Kavandi arvamusküsitluse periood on 60 päeva alates jaotises 7.6.1 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas. Korduva arvamusküsitluse periood on 30 päeva alates jaotises 7.6.1 nimetatud teate avaldamisest EVS Teatajas.

7.6.4 Kuni kahe kuu jooksul arvamusküsitluse lõppemisest või kuni ühe kuu jooksul korduva arvamusküsitluse lõppemisest analüüsib kavandi koostaja saabunud arvamusi ja ettepanekuid ning koostab vormikohase arvamuste kokkuvõtte, kus näidatakse, millist ettepanekut/märkust on arvestatud, millist mitte, põhjendades sealjuures osalist arvestamist ja mittearvestamist. Komitee puudumisel korraldab laekunud arvamuste käsitlemise EVS, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega.

MÄRKUS 1 Arvamuste kokkuvõtte vorm on leitav EVS-i veebilehelt.

Kavandi sisu kohta tuleb kõikide arvamuse avaldajate vahel saavutada konsensus. Arvamuste kokkuvõtte koos otsustega ettepanekute arvestamise puhul saadetakse arvamust avaldanutele.

MÄRKUS 2 Vastuoluliste märkuste ja ettepanekute korral, mille puhul ei saavutata konsensust e-kirja teel, on soovitatav korraldada koosolek, kuhu kutsutakse kõik, kes kavandi kohta arvamust esitasid.

Vastuoluliste ettepanekute/märkuste koosolekuid tuleb korraldada seni, kuni saavutatakse konsensus. Koosolekud tuleb protokollida.

Vajaduse korral teeb sobiv ekspert (nt metroloog, jurist, keeleteoimetaja vms) kavandile lisaekspertiisi.

7.6.5 Ettepanekute ja märkuste põhjal koostatakse standardi lõppkavand.

7.6.6 Kui koostaja teeb pärast arvamusküsitlust kavandisse sisulisi täiendusi või arvamuste kokkuvõttes mittekajastatud sisulisi muudatusi, peab kavand läbima korduva arvamusküsitluse. Korduva arvamusküsitluse periood on 30 päeva.

7.6.7 Pärast lõppkavandi heakskiitmist esitab komitee või kavandi koostamiseks moodustatud töörühm selle konsensuslikult EVS-ile kinnitamiseks ja avaldamiseks.

Lõppkavand esitatakse elektrooniliselt EVS-ile avaldamiseks.

Lõppkavandile lisatakse

- arvamuste kokkuvõtte koos otsustega ettepanekute arvestamise ja mitteamvestamise kohta (kommentaari laekumise korral);
- laekunud arvamuste arutamise koosolekute protokollid (koosolekute toimumise korral);
- tehnilise komitee, projektkomitee või kavandi koostamiseks moodustatud töörühma otsus kavandi heakskiitmise kohta;
- vajaduse korral seletuskiri (vastuoluliste märkuste ja ettepanekute korral).

7.7 Standardi ümbertrüki meetodil kinnitamine ja sellega konfliktse(te) standardi(te) tühistamine

7.7.1 EVS kontrollib kinnitamiseks ja avaldamiseks esitatud lõppkavandi vastavust asjakohastele EVS-i juhenditele, kas sisu kohta on saavutatud konsensus (arvamusküsitluse tulemuste põhjal) ning kas avaldamise kohta puuduvad lahendamata kaebused.

Kavandi kohta laekunud kaebust (kaebuseid) analüüsib, menetleb ja lahendab EVS enne kavandi kinnitamist, kaasates selleks vajaduse korral lisaeksperte (nt tehniline ekspert, jurist vms). Kaebuse lõpliku lahendusotsuse teeb EVS-i tegevdirektor.

7.7.2 EVS korraldab kavandi lõpliku toimetamise, misjärel kinnitab EVS-i tegevdirektor selle Eesti standardina ja tühistab sellega konfliktse(d) Eesti standardi(d).

MÄRKUS Konfliktseid Eesti standardid on tavapäraselt ülevõetava rahvusvahelise standardi poolt asendatavaid rahvusvahelisi standardeid ülevõtvad Eesti standardid aga ka kattuva käsitlusala algupärased Eesti standardid.

7.8 Standardi avaldamine ja levitamine

7.8.1 Teade standardi kinnitamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse avaldatuks ja kehtivaks EVS Teataja avaldamisel.

7.8.2 Eesti standardite levitamine toimub EVS-i avaldatud levitamise reeglite järgi.

Tõlkemeetod (ingl *translation method*)

7.9 Üldnõuded

7.9.1 Rahvusvaheliste standardite tõlkemeetodil ülevõtt Eesti standardiks (koostamisetpanek, käsitlemine komitee(de)s, kommenteerimisperiood jne) toimub juhendi EVS JUHEND 2 järgi ning vormistamine juhendis EVS JUHEND 4 toodud nõuete järgi.

7.9.2 Üldjuhul avaldatakse paralleelselt rahvusvahelise standardi tõlkemeetodil Eesti standardi avaldamisega see ka ümbertrüki meetodil.

7.9.3 Tõlkemeetodil üle võetud standardil on sama staatus mis ümbertrüki meetodil üle võetud Eesti standardil.

8 ÜLEVÕETUD STANDARDITE PERIOODILINE ÜLEVAATUS

8.1 Euroopa ja rahvusvaheliste standardite ülevaatus toimub selle dokumendi avaldanud organisatsioonis selle protseduuride järgi. Ülevaatus käigus selgitatakse, kas standard on jätkuvalt aja- ja asjakohane ning määratakse uus ülevaatus tähtpäev või standardi muutmise või selle kehtivuse tühistamise vajadus.

8.2 Euroopa standardit ülevõtva Eesti standardi korral rakendatakse sellele Euroopa standardimisorganisatsioonis tehtud ülevaatus otsus.

8.3 Rahvusvahelist standardit ülevõtva Eesti standardi korral rakendatakse sellele rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis tehtud ülevaatus otsus, saades selleks kinnituse ja sisendi asjakohaselt tehniliselt komiteelt või projektkomiteelt või selle puudumisel vastava valdkonna huvigrupidelt. Kinnituse mittedaamisel rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis tehtud ülevaatus otsust ei rakendata ning algatakse ülevaatus saadud sisendi järgi.

9 ÜLEVÕETUD STANDARDITE UUSTÖÖTLUS, MUUDATUS JA TÜHISTAMINE

9.1 Uustöötlus ja muudatus

9.1.1 Euroopa ja rahvusvaheliste standardite uustöötluste ja muudatuste koostamine toimub selle dokumendi avaldanud organisatsioonis selle protseduuride järgi.

9.1.2 Koostatud Euroopa või rahvusvahelise standardi muudatus või uustöötlus Eesti standardiks ülevõtmise kord on sarnane esimest korda koostatava dokumendi protseduuriga, erisusega, et identselt üle võetud rahvusvahelisele standardile avaldatud muudatus ümbertrüki meetodil ülevõtmiseks ei ole vaja EVS-ile koostamissetpanekut esitada, vaid selle ülevõtt algatakse EVS-is automaatselt.

9.2 Ülevõetud Euroopa standardi tühistamine

9.2.1 EVS tühistab Euroopa standardeid ülevõtvad Eesti standardid hiljemalt Euroopa standardimisorganisatsioonides kokku lepitud tähtaegadel, mistõttu ei ole üldjuhul vaja EVS-ile tühistamissetpanekut esitada.

9.2.2 Euroopa standardit ülevõtva Eesti standardi tühistamissetpanek tuleb EVS-ile esitada juhul, kui standardi kehtivus Eesti või Euroopa standardina ei ole enam vajalik, tuues esile tühistamise vajaduse põhjenduse.

9.2.3 Tühistamissetpaneku laekumisel konsulteerib EVS asjakohase standardimiskomiteega ja selgitab Euroopa standardimisorganisatsioonile standardi tühistamissetpaneku tegemise vajaduse ja võimaluse. Valdcondades, kus puudub asjakohane standardimiskomitee, selgitab EVS, konsulteerides vastava valdkonna huvigruppidega, standardi jätkuva kehtivuse vajaduse ning Euroopa standardimisorganisatsioonile standardi tühistamissetpaneku tegemise vajaduse ja võimaluse.

9.2.4 Teade standardi tühistamisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse kehtetuks EVS Teataja avaldamisel.

9.3 Ülevõetud rahvusvahelise standardi tühistamine

9.3.1 EVS algatab rahvusvahelistes standardimisorganisatsioonides tühistatud rahvusvahelisi standardeid ülevõtvate Eesti standardite tühistamise, mistõttu ei ole üldjuhul vajalik EVS-ile tühistamissetpaneku esitamine.

9.3.2 Rahvusvahelist standardit ülevõtva Eesti standardi tühistamisettepanek tuleb EVS-ile esitada juhul, kui standardi kehtivus Eesti standardina ei ole enam vajalik, tuues esile

- tühistamise vajaduse põhjenduse;
- millistes dokumentides on tühistatavale dokumendile viidatud ja kas nendele dokumentidele on muudatus koostatud või koostamisel.

9.3.3 Kui laekub tühistamisettepanek või teave Eesti standardiks üle võetud rahvusvahelise standardi tühistamise kohta, konsulteerib EVS asjakohase standardimiskomiteega või komitee puudumisel vastava valdkonna huvigruppidega ja korraldab tühistamisküsitluse. Küsitluse kestus on 30 päeva ning selle kohta avaldatakse teade EVS Teatajas.

Põhjendatud juhtudel võib Eesti standardi kehtima jätta ja määrata rahvusvahelises standardimisorganisatsioonis tühistatud rahvusvahelist standardit ülevõtvale Eesti standardile uue ülevaatuse tähtaja, mis ei saa olla pikem kui 5 aastat.

MÄRKUS Uus ülevaatuse tähtaeg võidakse määrata nt uue ülevõetava rahvusvahelise standardi modifikatsioonide valmimiseni vms.

Olukorras, kus tühistamisküsitluse korraldamise hetkeks on vastutava EVS-i komitee otsuse põhjal teada vajadus jätta standard kehtima ja määrata uus ülevaatus tähtaeg, korraldatakse tühistamisküsitluse asemel pikendamisküsitlus. Pikendamisküsitluse lõppedes ja vastuargumentide puudumisel määrab EVS tühistatuks muutunud rahvusvahelist standardit ülevõtvale Eesti standardile järgmise ülevaatuse tähtaja, mis ei saa olla pikem kui 5 aastat.

9.3.4 Tühistamisküsitluse lõppedes ja vastuargumentide puudumisel tühistab EVS tühistatuks muutunud rahvusvahelist standardit ülevõtva Eesti standardi.

9.3.5 Teade standardi tühistamisest või uue ülevaatuse tähtaja määramisest avaldatakse EVS Teatajas. Eesti standard loetakse tühistatuks EVS Teataja avaldamisel.

Kirjandus

- [1] CEN-CENELEC Guide 10:2017. Policy on dissemination, sales and copyright of CEN-CENELEC Publications.
- [2] CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2: Common Rules For Standardization Work.
- [3] IEC Sales Policy 2011-03.
- [4] ISO/IEC Guide 21-2:2005. Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards.
- [5] Policy for the distribution, sales and reproduction of ISO publications and the protection of ISO's copyright — ISO POCOSA 2017.

Taotluslikult tühjaks jäetud

Taotluslikult tühjaks jäetud

Taotluslikult tühjaks jäetud

standard@evs.ee

www.evs.ee